

ОГЛЯДИ

DOI: 10.26693/jmbs06.03.366

УДК 796.071.42.065.4

Шеєць В. Л., Павлова Ю. О., Боднар І. Р.

ФАХОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ІНСТРУКТОРІВ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ І СПОРТУ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського, Україна

Існуюча в Україні модель професійної підготовки офіцерів поліції за багатьма критеріями не відповідає зростаючим потребам суспільства та загальноновизнаним міжнародним демократичним стандартам у цій сфері. У цих умовах наростає необхідність реформування системи освіти майбутніх офіцерів поліції у ЗВО України.

Метою роботи було з'ясувати складові фахової компетентності інструкторів з фізичної підготовки і спорту органів внутрішніх справ.

Об'єкт та методи. У роботі було використано теоретичний аналіз і узагальнення даних спеціальної науково-методичної літератури, проведено моніторинг інформаційних ресурсів мережі Інтернет.

Результати. Актуальними проблемами, що потребують вирішення є відсутність системи централізованої підготовки інструкторів з фізичної підготовки і спорту; недосконалість системи впровадження наукових напрацювань галузі фізичної культури і спорту у практичну службово-бойову діяльність та не врахування вихідного рівня підготовленості курсантів. Аналіз досвіду армій провідних країн світу показує ефективність використання масового спорту в процесі організації підготовки фахівців з фізичної культури й спорту. Перспективними напрямками удосконалення фахової підготовки інструкторів фізичної підготовки і спорту є застосування дистанційного, модельованого навчання; інтерактивних, ситуативних, ігрових та проектних методів.

Висновки. Підготовка інструкторів фізичної підготовки і спорту вимагає комплексного підходу та здійснюється шляхом раціонального поєднання основних видів підготовки. Встановлено, що складовими фахової підготовки інструкторів фізичної підготовки і спорту у військових закладах є комунікативна, методична, організаційно-управлінська та лідерська компетентності. Ключовими питання-

ми фахової компетентності інструкторів фізичної підготовки і спорту є організаційно-управлінські навички. Організаційно-управлінська компетентність передбачає сформованість інформаційно-аналітичних, організаційних, контрольних-діагностичних умінь. Важливими функціями керівників підрозділів, інструкторів фізичної підготовки і спорту є планування, визначення цілей, координація та логічна організація професійної діяльності підлеглих.

Ключові слова: методична підготовленість, комунікативні, організаційні, управлінські компетентності, інструктори фізичної підготовки і спорту, військовослужбовці.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота виконана згідно Зведеного плану науково-дослідної роботи Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського на 2021-2024рр., теми 3.1. «Теоретико-методичні основи формування освітніх компетентностей, рухової активності, фізичної підготовленості різних груп населення в умовах нових викликів», протокол засідання Вченої ради № 4 від 09.02.2021 р.

Вступ. В умовах перебудови діяльності правоохоронних органів особливу увагу на сьогодні привертають питання, що пов'язані з реалізацією належної професійної підготовки особового складу. Це спричинено, по-перше, поступовим переходом діяльності вітчизняних силових структур, в тому числі й Національної поліції України, до Європейських стандартів навчання, по-друге, військовими діями на сході нашої держави, що своєю чергою вимагає перегляду змісту навчання працівників поліції, які виконують професійні обов'язки в зоні антитерористичної операції [1, 2]. Загалом оновлюється не лише структура і процес бойової підготовки, але й зміст організаційно-управлінської діяльності, і насамперед офіцерського складу [3, 4].

Високопрофесійний офіцер повинен ефективно та цілеспрямовано здійснювати управління військовими колективами. Саме від організаційних та управлінських здібностей командирів залежить рівень боєготовності, дисциплінованості, згуртованості військових колективів. І це вимагає від майбутніх офіцерів досконало володіти спеціалізованими знаннями, організаційними вміннями та методичними навичками управління фізичною підготовкою в підпорядкованих підрозділах, зокрема з врахуванням подальшого фахового військово-професійного призначення [5].

Важливу роль відіграє професійна компетентність викладача, що охоплює загальні та спеціальні знання, уміння та навички, котрі в поєднанні з психологічними, моральними та організаторськими якостями педагога дозволяють з високою ефективністю вирішувати завдання підготовки курсантів [7, 8]. Проте, у щорічних звітах державної екзаменаційної комісії відзначено низький рівень фізичної та методичної підготовленості випускників вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ) [6]. Тому актуальним є звернення до проблеми професійної підготовки інструкторів фізичної підготовки і спорту у вищих військового спрямування.

Опанування теоретичних знань та професійних навичок у процесі підготовки поліцейських відбувається за умови застосування низки інноваційних навчальних технологій. Серед них значного розповсюдження набули наступні: проблемного навчання [10], формування критичного мислення [11], проектного навчання [12], інтерактивного навчання [13, 14, 15], ігрового навчання [16], також особливої актуальності на сьогодні набуває дистанційне навчання [17]. В індивідуальній підготовці військовослужбовців доволі поширеним є використання інноваційного навчального обладнання та сучасних тренажерів.

Однак, практика показує такі інноваційні навчальні технології не в повній мірі вирішують поставлені завдання. Проведений аналіз наукових праць фахівців [5, 9] дозволяє виокремити низку найбільш глобальних проблем у формуванні фахівців фізичної підготовки і спорту для ЗС України та структур, які входять до СБО України:

- відсутність системи централізованої підготовки інструкторів з фізичної підготовки і спорту;
- недосконалість системи впровадження наукових напрацювань галузі фізичної культури і спорту у практичну службово-бойову діяльність;
- не врахування вхідного рівня підготовленості курсантів;
- відсутність диференціації навчального матеріалу залежно від завдань службово-бойової діяльності, змісту й умінь для їх реалізації;

- недостатня ефективність методики й організації самостійного навчання;
- відсутність оцінки рівня засвоєння програми підготовки на основі обліку особливостей етапів навчання.

З огляду на зазначене, існують суттєві прогалини та протиріччя, які вимагають перегляду структури та змісту професійної підготовки інструкторів фізичної підготовки і спорту військовослужбовців. Відповідно проблема формування готовності інструкторів фізичної підготовки і спорту до професійної діяльності потребує подальшого розгляду та наукового аналізу.

Мета роботи полягала у з'ясуванні складових фахової компетентності інструкторів з фізичної підготовки і спорту органів внутрішніх справ.

Матеріали та методи дослідження. У роботі було використано теоретичний аналіз і узагальнення даних спеціальної науково-методичної літератури, проведено моніторинг інформаційних ресурсів мережі Інтернет. Систематичний пошук літератури з використанням низки ключових слів проводився в різних базах даних. У стрічку пошуку вносили ключові слова такі як організаційні, управлінські компетентності, лідерські якості інструкторів ФП і спорту, фізична та методична підготовленість працівників органів внутрішніх справ. Добиралися статті, які вивчали актуальні проблеми, з якими зустрічаються керівники-організатори фізичної підготовки і спорту. Додатково аналізували списки використаної літератури дисертаційних робіт та авторефератів із зазначеного напрямку дослідження.

Окрім цього було проведено прямий пошук в Google статей, які цитували дібрані статті. Проаналізовано наукові статті та навчально-методичні праці за останні роки. Відсіювали статті, які стосувались питань підготовки інструкторів фізичної культури спорту у військових закладах, підходів щодо удосконалення фахової підготовки інструкторів фізичної підготовки і спорту. Проведено контент-аналіз даних отриманих у результаті пошуку літератури.

Результати дослідження та їх обговорення. Успішність бойової діяльності залежить від здатності протистояти надмірним психофізичним навантаженням, а також бойової спрацьованості та злагодженості колективу. Досвід військових операцій і результати наукових досліджень доводять, що фізична підготовка виступає важливим засобом підвищення службово-бойової підготовленості. Високий рівень фізичної підготовленості суттєво підвищує професійну мобільність воїнів, дозволяє швидко оцінювати ситуацію та приймати оперативні рішення [18]. Керівник правоохоронного органу у сфері фізичної культури і спорту повинен забезпечувати належні умови для організації

навчально-тренувального процесу та можливість використання різноманітних форм і засобів фізичної підготовки; раціональний розподіл фізичного навантаження впродовж дня і тижня. Важливим є забезпечити високий рівень теоретичної, методичної і практичної підготовленості особового складу, які проводять заняття з фізичної підготовки.

Фізична підготовка, що проводиться плано-мірно допомагає інтенсифікувати процес бойового навчання [19, 20]. Основними напрямками вдосконалення системи формування фахівців фізичної підготовки і спорту у ВВНЗ є: розроблення національної системи забезпечення якості вищої військової освіти в Україні, яка ґрунтується на єдиних критеріях і одночасно враховує специфіку різних галузей підготовки; науково обґрунтована організація підготовки інструкторів з фізичної підготовки і спорту; теоретико-методична підготовка до ефективної військово-професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту для СБО України [9].

Формування професійної готовності працівників органів внутрішніх справ здійснюються шляхом раціонального поєднання основних видів підготовки. Науковцем [7] виділено три основних складники професійної підготовки працівників поліції – професійно-теоретичний, загальнопрофесійний і професійно-практичний.

При здійсненні фізичної підготовки підпорядкованого особового складу командири виступають як організатори, педагоги-вихователі і методисти. Методична підготовка є однією зі складових компетентностей, яка передбачає оволодіння курсантами знань і умінь з організації і методики проведення всіх форм фізичної підготовки військовослужбовців, та розвитку основних психофізичних якостей. Ефективність бойової підготовки залежить не лише від фізичної підготовленості курсантів, вагомий внесок має їх методична підготовленість. Організація різних форм методичної практики під час занять загальної та спеціальної фізичної підготовки сприяє формуванню професійних вмінь та навичок [20]. Аналіз досвіду армій провідних країн світу показує, що одним із характерних аспектів в організації підготовки фахівців із фізичної культури й спорту є поєднання у виконанні завдань фізичної підготовки та масового спорту [21].

В рамках централізованої підготовки особового складу в арміях держав – членів НАТО, на курсах підготовки персоналу штабів бригад (батальйонів) поширено практику використання центрів імітаційного моделювання та програмного забезпечення JCATS [22]. При цьому, пріоритет надається практичному відпрацюванню процедур планування бойових дій, пересування, маневру та управління підпорядкованими військовими части-

нами і підрозділами під час виконання завдань за призначенням.

У 2015 році було проведено комплекс тактичних навчань Fearless Guardian-2015 в рамках технічної допомоги уряду США та за рахунок Резервного фонду світової безпеки. Базова та спеціальна підготовка особового складу підрозділів складалася з фізичної та вогневої підготовки, навичок виживання, надання першої медичної допомоги, користування портативними засобами зв'язку. Бійці проводили тактичні тренінги у складі своїх підрозділів, відпрацьовували установку інженерних загороджень, обладнання вогневих позицій, розмінування місцевості, створення проходів в інженерних загородженнях противника. Навчалися наданню невідкладної медичної допомоги в бойових умовах, евакуації поранених із поля бою [23].

До інших спеціалізованих курсів підготовки, що використовуються у збройних силах США, відносяться [24]: «курс пригод», який передбачає приховане пересування по важко-прохідній місцевості; «курс мобільної підготовки» греблю на човні, плавання в обмундируванні та подолання спеціальних перешкод; «курс повітряно-штурмової підготовки» посадка на вертоліт по трапу на висоті 15-20 метрів, без посадкове десантування по канату з висоти 30-40 метрів та марш-кидок на 10 миль (більше 16 км) з повною викладкою по пересіченій місцевості.

Професор Ольховий О. М. [5], пропонує концепцію професійно спрямованої системи фізичної підготовки курсантів ВВНЗ, яка передбачає введення організаційно-управлінської складової для досягнення майбутніми офіцерами високого рівня готовності виконувати службові обов'язки. Петруком А. [6] представлено компоненти методичної майстерності, вимоги до керівника фізичної підготовки та критерії його оцінювання, методичні завдання для курсантів різних курсів навчання та різних спеціальностей. Розроблено поради щодо організації індивідуальної фізичної підготовки молодим офіцерам.

Інші підходи, який рекомендують фахівці [7, 10] полягають в організації такого освітнього процесу, який стимулював би учасників самостійно, активно і творчо застосовувати набуті знання в різних ситуаціях. Так у процес підготовки слухачів і курсантів запроваджують активні методи навчання (ділові ігри, тренінги тощо), оскільки вони дають змогу моделювати умови майбутньої професійної діяльності. Моделювання ситуацій службової діяльності відбувається під час відпрацювання практичних навичок патрульного поліцейського в процесі рольових ігор (сценаріїв). Застосування ситуаційних задач різного рівня складності

сприяє ефективнішому формуванню необхідних умінь і навичок.

Для удосконалення фахової підготовки інструкторів з фізичної підготовки і спорту пропонують спеціальні курси підготовки керівників навчальних груп, які підвищують ефективність навчання в підпорядкованих учасникам підрозділах [25]. Ефективним методом підвищення якості навчання в процесі службової діяльності курсантів вважають проведення відео конференцій фахівцями фізичної культури ВВНЗ. За кожним викладачем закріплена певна кількість навчальних груп із територіально наближених практичних підрозділів. Викладачі ВВНЗ проводять лекції, онлайн консультації, а перед завершенням кожного навчального року, для підведення підсумків навчання залучаються до виїзних засідань [26]. Перевагою такої моделі підготовки є створення нерозривності й постійного взаємозв'язку між практичними підрозділами та науково-викладацьким складом вишів системи МВС.

У процесі фізичного удосконалення важливе значення має соціально-психологічна атмосфера в колективі. Інструктор з фізичної підготовки і спорту повинен вміти об'єктивно оцінювати та контролювати, направляти та коригувати поведінку курсантів у відповідності до вимог колективу. Поліпшення взаємовідносин серед правоохоронців здійснюється завдяки посиленню підготовленості офіційних та неофіційних лідерів підрозділу, а також шляхом впровадження певних педагогічних ситуацій, які активізують позитивний соціально-психологічний вплив на особовий склад [27, 28]. Одним з ефективних методів удосконалення службової злагоженості правоохоронних підрозділів в процесі спеціальної фізичної підготовки являється одночасне виконання різноманітних фізичних вправ декількома групами в умовах спеціально організованого змагання. З метою поліпшення якості підготовки курсантів фахівці пропонують навчальну групу поділяти на невеликі групи по 5–7 чоловік, в яких 2–3 курсанти мають вищі показники фізичної підготовленості та є прикладом для інших. За такої форми організації фізичної підготовки викладач матиме більше змоги приділити увагу курсантам, які мають недостатньо розвинені емоційно-вольові та фізичні якості, та характеризуються недостатнім рівнем фізичної підготовки [29, 30]

Особливої уваги потребують вимоги, які висуваються до співробітників правоохоронних органів для забезпечення ефективного провадження службово-бойової діяльності. Високопрофесійний боєць повинен володіти високим рівнем розвитку образного, логічного та аналітичного мислення; мати розвинене просторове мислення; стійкість, концентрацію і переключення уваги.

Успішність професійної діяльності правоохоронців значною мірою залежить від якості підготовки офіцерів поліції, їхньої управлінської компетентності, вміння швидко орієнтуватися в мінливих умовах сучасного життя, зберігати витримку і самовладання в екстремальних ситуаціях [30]. Управлінська компетентність передбачає сформованість знань інформаційно-аналітичних, організаційних, контрольних-діагностичних умінь. Важливими функціями керівників підрозділів, інструкторів фізичної підготовки і спорту є планування, визначення цілей, координація та логічна організація професійної діяльності підлеглих [31, 32].

Поряд з управлінською компетентністю важливе місце має лідерська компетентність. Військовий керівник повинен мати авторитет, і володіти лідерськими якостями, які формуються у професійній діяльності. На думку, Гуренко І. [27], військовий лідер повинен володіти різноманітними як особистісними, так і професійними якостями, а саме сміливістю, рішучістю, впевненістю, володіти собою, мати розвинені аналітичні здібності, почуття обов'язку та патріотизму, високий рівень культури та етики, бути ерудованим, дисциплінованим (особливо в бойових умовах), а також виявляти турботу та відповідальність за своїх підлеглих.

На сьогодні існують різні підходи розвитку управлінської компетентності. Так, Борисюк О. [33] для формування цієї компетентності у майбутніх офіцерів поліції пропонує модель, яка містить мотиваційний, емоційно-вольовий, когнітивний, операційно-діяльнісний, особистісний й рефлексивний компоненти. Науковцем запропоновано такі психологічні критерії рівня сформованості управлінської компетентності майбутнього офіцера: мотивованість, емоційно-вольові здібності, інтелектуальна готовність, сформовані вміння та навички виконання управлінських завдань, сукупність особистісно-професійних якостей особистості та рефлексивність.

Крім, управлінської компетентності актуальною проблемою в процесі підготовки фахівців органів внутрішніх справ є необхідність покращення комунікативної компетентності майбутніх правоохоронців, формування в них вмінь конструктивного, неконфліктного спілкування [34]. В сучасних умовах підвищеного громадського контролю за моральною і професійною поведінкою працівників МВС, в центрі професіограми працівника ОВС знаходиться сформована компетентність у вирішенні конфліктних ситуацій [29].

Іншим важливим аспектом фізичної підготовки є обов'язковість участі військовослужбовців у змаганнях. Для його реалізації у військах і ВНЗ організовані відділи або кафедри спорту, які комплектуються фахівцями з вищою та середньою військово-фізкультурною освітою.

Посиленню мотивації до підвищення рівня фізичної підготовленості сприяють система військово-професійного навчання й відбір претендентів органів внутрішніх справ. Важливе значення для організації фізичної підготовки й спорту у військових частинах і ВНЗ є рівень матеріально-технічного забезпечення місць для занять фізкультурно-спортивною діяльністю. Як правило, усі військові частини та військові ВНЗ провідних армій країн світу розміщені поза великими містами, мають велику територію, обладнану різноманітними спортивними спорудами.

Висновки. Сучасними підходами удосконалення рівня якості фахової підготовки інструкторів фізичної підготовки та спорту фахівці є застосування інноваційних засобів (обладнання та тренажерів); ситуативних ігор, інтерактивних та проектних методів навчання; залучення курсантів до керівних і

організаторських видів робіт, та колективної роботи. Необхідними складовими фахової компетентності керівників фізичної підготовки військовослужбовців є методична, комунікативна, лідерська та організаційно-управлінська компетентності. Встановлено, що важливою передумовою високої професійної підготовки інструкторів фізичної підготовки і спорту є сформованість організаційно-управлінських компетентностей. Однак, залишаються недостатньо вивченими питання щодо формування організаційно-управлінських вмінь, та їх реалізації.

Тому **перспективи подальших досліджень** полягатимуть в обґрунтуванні методологічних та організаційно-управлінських засад розвитку військової підготовки, розробці диференційованих програм формування організаційно-управлінських якостей з врахуванням професійно-службових обов'язків.

References

1. Artyushyn G. Problema vyznachennya gotovnosti spivrobotnykiv pravookhoronnykh organiv Ukrayiny do profesiyanoi diyalnosti [The problem of determining the readiness of employees of law enforcement agencies of Ukraine to professional activity]. *Visnyk Natsionalnoi akademiyi Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrayiny, Pedagogika*. 2016; 4. [Ukrainian]. Available from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadped_2016_4_3
2. Sokurenko VV. Analiz suchasnogo stanu psykholoichnoi roboty v organakh Natsionalniy politsiyi [Analysis of the current state of psychological work in the national police bodies]. *Bocharovski chytannya: Mizhnar nauk-prakt konf, prysvyach 25-richchyu pidgot psykholoich u Kharkiv nats un-ti vnutr sprav. Kharkiv, 2018 Apr 13*. Kharkiv; 2018. s. 324. [Ukrainian]
3. Babenko VG. Sotsialne upravlinnya v systemi fizychnogo vykhovannya i sportu pratsivnykiv organiv vnutrishnikh sprav Ukrayiny [Social management in the system of physical education and sports of employees of the internal affairs bodies of Ukraine]. *Pedagogika, psykholoichya ta medyko-bioloichni problemy fizychnogo vykhovannya i sportu*. 2013; 2: 7-10. [Ukrainian]
4. Radvansky IG. *Shlyakhy ta pedagogichni umovy pidgotovky ofitseriv vnutrishnikh viysk u vyshchyykh viyskovyykh navchalnykh zakladakh do upravlinskoyi diyalnosti* [Ways and pedagogical conditions for the preparation of officers of internal troops in higher military educational institutions to management activities]. Abstr. PhD. (Ped.). Khmelnytsky; 2000. 196 p. [Ukrainian]
5. Olkhovyy OM. *Teoretyko-metodychni zasady systemy fizychnoyi pidgotovky kursantiv vyshchyykh viyskovyykh navchalnykh zakladiv* [Theoretical and methodical principles of the system of physical training of cadets of higher military educational institutions]. Abstr. Dr. Sci. (Physical Ed&Sport.). K; 2013. 40 p. [Ukrainian]
6. Petruk AP. Metodychna funktsiya fizychnoyi pidgotovky viyskovosluzhbovtiv [Methodical function of physical training of servicemen]. *Molodizhnyy naukovyy visnyk Skhidnoyevropeyskogo natsionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrayinky. Fizyчне vykhovannya i sport*. 2016; 24: 42-45. [Ukrainian]
7. Bondarenko VV. *Profesiyana pidgotovka pratsivnykiv patrolnoi politsiyi: zmist i perspektyvni napryamy* [Professional training of patrol police workers: Contents and promising directions]. K: FOP Kandyba TP; 2018. 524 p. [Ukrainian]
8. Borysyuk OM. *Psykholoichni osoblyvosti rozvytku upravlinskoyi kompetentnosti u maybutnikh ofitseriv Natsionalnoi politsiyi Ukrayiny* [Psychological features of development of managerial competence in future officers of the National Police of Ukraine]. Abstr. PhD. (Psych.). Kharkiv; 2017. 315 p. [Ukrainian]
9. Petrachkov OV. Perspektivy pidgotovky fakhivtsiv fizychnoyi pidgotovky i sportu dlya sektoru bezpeky u oborony Ukrayiny yak suchasna osvitho-naukova ta praktychna problema [Perspectives of training of specialists of physical training and sports for the security and defense sector of Ukraine as a modern educational and scientific and practical problem]. *Natsionalnyy universytet oborony Ukrayiny imeni Ivana Chernyakhovskogo. Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi. 2017 Nov 29-30*. K: NUOU; 2017. s. 26-27. [Ukrainian]
10. Fedorenko OI. *Pidgotovka maybutnikh pratsivnykiv organiv vnutrishnikh sprav do sotsialnoi ta vykhovnoi roboty z pidlitkamy* [Preparation of future employees of the internal affairs bodies to social and educational work with teenagers]. Abstr. Dr. Sci. (Ped.). Lugansk; 2008. 44 p. [Ukrainian]

11. Motsa AA. Innovatsiyni tekhnologiyi navchannya u vyshchiiy viyskoviy osviti Ukrayiny: praktychne zastosuvannya [Technologies of Learning in Higher Military Education of Ukraine: Practical Use]. *Mizhnarodnyy naukovyy zhurnal Internauka*. 2017; 5: 26-34. [Ukrainian]
12. Artamoshchenko VS, Favorska OYu. Upravlinnya zminamy shchodo rozvytku systemy viyskovoyi osvity na zasadakh programno-proektnogo menedzhmentu [Management of changes in the development of the Military Education System on Principles of Software Management]. *Nauka i oborona*. 2019; 3(19): 40-44. [Ukrainian]. doi: 10.33099/2618-1614-2019-8-3-40-44.
13. Kaur D, Singh J, Seema, Mahajan A, Kaur G. Role of interactive teaching in medical education. *Int J Basic Appl Med Sci*. 2011; 1(1): 54-60.
14. Buch AC, Chandanwale SS, Bamnikar SA. Interactive teaching: Understanding perspectives of II MBBS students in Pathology. *Med J DY Patil Univ*. 2014; 7: 693-695.
15. Kumar S. An Innovative methods to enhance interaction during lecture sessions. *Advanc Physiol Educated*. 2003; 27(4): 20-25.
16. Furman AV, Shandruk SK. *Organizatsiyno-diyalnisni igry u vyshchiiy shkoli* [Organizational and activity games in Higher School]. Ternopil: TNEU; 2014. 272 p. [Ukrainian]
17. Kozak N, Rudynskyy O. Problemy vprovadzhennya tekhnologiy dystantsiynogo navchannya v navchalnomu protsesi ukrayinskoyi viyskovo-medychnoyi akademiyi [Problems of introduction of distance learning technologies in the educational process of the Ukrainian Military Medical Academy]. *Ukrayinskyy zhurnal viyskovoyi medytsyny*. 2019; 19(3): 19-23. [Ukrainian]
18. Pavlova YuO, Andres AS, Dukh TI, Kryzhanovskyy VO, Shvets VL. Suchasnyy stan organizatsiyi fizychnoyi pidgotovky kurantiv zakladiv vyshchoyi osvity organiv vnutrishnikh sprav [The current state of organization of physical training of chimes of higher education institutions of the internal affairs bodies]. *Naukovyy chasopys NPU imeni MP Dragomanova*. 2021; 3(133): 95-101. [Ukrainian]. doi: 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.3(133).1
19. Romanchuk SV. *Teoretyko-metodologichni zasady fizychnoyi pidgotovky kursantiv viyskovykh navchalnykh zakladiv Sukhoputnykh viysk Zbroynykh syl Ukrayiny* [Theoretical and methodological principles of physical training of cadets of military educational institutions of the Armed Forces of Ukraine]. Abstr. Dr. Sci. (Physical Ed&Sport.). Lviv; 2013. 540 p. [Ukrainian]
20. Shuba LV. Osoblyvosti formuvannya profesiynoyi maysternosti instruktoriv z riznovydiv fizychnoyi pidgotovky u viyskovykh chastynakh m. Zaporizhzhya [Features of the formation of professional skills of instructors on varieties of physical training in military units of Zaporozhye]. *Naukovyy chasopys Natsionalnogo pedagogichnogo universytetu imeni MP Dragomanova*. 2016; 1(70): 233-237. [Ukrainian]
21. Milykh YeG. Zarubizhnyy dosvid fizychnoyi pidgotovky ta sportu u zbroynykh sylakh providnykh krayin svitu [Foreign experience of physical training and sports in the armed forces of the leading countries of the world]. *Materialy mizhn nauk-prakt konf Suchasni tendentsiyi ta perspektyvy rozvytku fizychnoyi pidgotovky ta sportu zbroynykh syl Ukrayiny, pravookhoronnykh organiv, ryatuvalnykh ta inshykh spetsialnykh sluzhb na shlyakhu yevroatlantychnoyi integratsiyi Ukrayiny*. 2017 Nov 29–30. NUOU im Ivana Chernyakhovskogo; 2017. s. 109-111. [Ukrainian]
22. Bila knyga-2018. Zbroyni syly Ukrayiny [White Book-2018. Armed Forces of Ukraine]. K: Ministerstvo oborony Ukrayiny; 2019. [Ukrainian]. Available from: <https://www.mil.gov.ua/content/files/whitebook/WB-2018.pdf>.
23. Marchuk L. Navchayut amerykanski desantnyky [Teach American paratroopers]. *Viche*. 2015; 9: 21-22. [Ukrainian]
24. Oderov AM, Klymovych VB, Pidleteychuk RV, Dobrovolskyy VB, Korchagin MV. Osoblyvosti organizatsiyi ta zmistovne napovnennya system fizychnoyi pidgotovky u zbroynykh sylakh derzhav-chleniv NATO ta Ukrayiny [Peculiarities of Organization and the Content of Physical Training Systems in the Armed Forces of NATO Member States and Ukraine]. *Ukrayinskyy zhurnal medytsyny, biologiyi ta sportu*. 2020; 2(24): 271-282. [Ukrainian]. doi: 10.26693/jmbs05.02.271
25. Marchenko OG. Formuvannya profesiynoyi kompetentnosti maybutnogo viyskovykh spetsialistiv v osvithnomu seredovyschii vyshchykh navchalnykh zakladiv [Formation of professional competence of future military specialists in the educational environment of higher educational institutions]. *Teoriya i metody navchannya i vykhovannya*. 2011; 28: 101-110. [Ukrainian]
26. Shvets D, Yevdokymova O, Okhrimenko I, Ponomarenko Yu, Aleksandrov Yu, Okhrimenko S ta Prontenko K. Nova systema pidgotovky politseyskykh: psykholoichni aspekty [New police preparation system: psychological aspects]. *Postmodern Openings*. 2020; 11(1Sup1): 200-217. [Ukrainian]. doi: 10.18662/po/11.1sup1/130
27. Gurenko Yul. Osoblyvosti liderskoyi kompetentnosti u maybutnikh ofitseriv [Features of leadership competence in future officers]. *Abstracts of VI International Scientific and Practical Conference. Vancouver, Canada, 2020 Feb 19-21*. 2020. p. 497-500.
28. Zhembrovskyy SM, Fedorenko OO. Formuvannya liderskykh kompetentnostey zdozvachiv vyshchoyi osvity zasobamy fizychnogo vykhovannya [Formation of leadership competencies of higher education acquisitions by means of physical education]. *Innovatsiyna pedagogika*. 2020; 2020: 153-157. [Ukrainian]

29. Girenko SP. Do pytannya systemnogo pidkhodu z realizatsiyi konfliktologichnoyi pidgotovky pratsivnykiv Natsionalnoyi politsiyi [To a systematic approach to implementing conflictual training of national police workers]. *Nauk konf Pidgotovka politseyskykh v umovakh reformuvannya systemy MVS Ukrainy. Kharkiv; 2019 May 31.* Kh: KhNUVS; 2019. p. 110-114. [Ukrainian]
30. Kravchenko OI. *Formuvannya informatsiyno-komunikatyvnoyi kultury maybutnikh ofitseriv Zbroynykh Syl Ukrainy v protsesi profesiynoyi pidgotovky* [Formation of information and communicative culture of future officers of the Armed Forces of Ukraine in the process of professional training]. Abstr. PhD. (Ped.). Khmelnytsky; 2020. 269 p. [Ukrainian]
31. Kovalov IM, Artem'yev VO. Planuvannya zabezpechennya fizychnoyi pidgotovky v pravookhoronnykh organakh: aktualni problemy [Planning of physical training in law enforcement agencies: the issue of present]. *Yurydychnyy naukovyy elektronnyy zhurnal.* 2019; 4: 120-124. [Ukrainian]. Available from: http://www.lsej.org.ua/4_2019/34.pdf.
32. Bobik SP, Yeromenko EA, Paranytsya SP. Formuvannya profesiyno psykholoichnykh zdibnostey spivrobotnykiv pravookhoronnykh organiv u protsesi zanyat boyovym khortyngom [Formation of professional psychological abilities of law enforcement officers in the process of fighting Jortin]. *Mater Mizhnar nauk-prakt konf Boyovyy khortyng ta diyalnist pravookhoronnykh organiv Ukrainy. Min-vo finansiv Ukrainy, Universytet DFS Ukrainy, ta in; Irpin 2020 Jul 14–15.* 2020; 2: 23–38. [Ukrainian]
33. Borysyuk O. Model rozvytku upravlinskoyi kompetentnosti maybutnikh ofitseriv politsiyi [Model of development of managerial competence of future police officers]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy.* 2019; 2(52): 16-26. [Ukrainian]. doi: 10.33099/2617-6858-2019-52-2-16-26
34. Plisko V, Radziyevskyy R. Navchannya maybutnikh pravookhorontsiv v uminni uperedzhuvaty rozvytok konfliktnoyi sytuatsiyi za sub'yektyvnymy oznakamy [Training of future law enforcement officers in the ability to prejudice the development of a conflict situation by subjective features]. *Visnyk Chernigivskogo natsionalnogo pedagogichnogo universytetu imeni TG Shevchenka. Pedagogichni nauky. Fizyчне vykhovannya ta sport.* 2015; 1(92): 232–237. [Ukrainian]

УДК 796.071.42.065.4

ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ КОМПЕТЕНТНОСТЬ ИНСТРУКТОРОВ ФИЗИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ И СПОРТА ОРГАНОВ ВНУТРЕННИХ ДЕЛ

Швец В., Павлова Ю., Боднар И.

Резюме. Существующая в Украине модель профессиональной подготовки офицеров полиции по многим критериям не соответствует растущим потребностям общества и общепризнанным международным демократическим стандартам в этой сфере. В этих условиях нарастает необходимость реформирования системы образования будущих офицеров полиции в ЗВО Украины.

Цель работы заключалась в выяснении составляющих профессиональной компетентности инструкторов по физической подготовке и спорту органов внутренних дел.

Объект и методы. В работе были использованы теоретический анализ и обобщение данных специальной научно-методической литературы, проведен мониторинг информационных ресурсов сети Интернет.

Результаты. Установлено, что актуальными проблемами, которые требуют решения является отсутствие системы централизованной подготовки инструкторов по физической подготовке и спорту; несовершенство системы внедрения научных разработок области физической культуры и спорта в практическую служебно-боевую деятельность и не учет исходного уровня подготовленности курсантов. Анализ опыта армий ведущих стран мира показывает эффективность использования массового спорта в процессе организации подготовки специалистов по физической культуре и спорту. Перспективными направлениями совершенствования профессиональной подготовки инструкторов физической подготовки и спорта является применение дистанционного, моделируемого обучения; интерактивных, ситуативных, игровых и проектных методов.

Выводы. Подготовка инструкторов физической подготовки и спорта требует комплексного подхода и осуществляются путем рационального сочетания основных видов подготовки. Установлено, что составляющими профессиональной подготовки инструкторов физической подготовки и спорта в военных заведениях является коммуникативная, методическая, организационно-управленческая и лидерская компетентности. Ключевыми вопросами профессиональной компетентности инструкторов физической подготовки и спорта является организационно-управленческие навыки. Организационно-управленческая компетентность предполагает сформированность информационно-аналитических, организационных, контрольно-диагностических умений. Важными функциями руководителей подразделений, инструкторов физической подготовки и спорта является планирование, определение целей, координация и логическая организация профессиональной деятельности подчиненных.

Ключевые слова: методическая подготовленность, коммуникативные, организационные, управленческие компетенции, инструкторы физической подготовки и спорта, военнослужащие.

UDC 796.071.42.065.4

Professional Competence of Instructors of Physical Training and Sports of Internal Affairs Bodies

Shvets V. L., Pavlova Iu. O., Bodnar I. R.

Abstract. The existing model of professional training of police officers in Ukraine by many criteria does not meet the growing needs of society and generally accepted international democratic standards in this area. In these conditions, there is a growing need to reform the education system of future police officers in the Free Economic Zone of Ukraine.

The purpose of the study was to clarify the components of the professional competence of instructors in physical training and sports of law enforcement agencies.

Materials and methods. Theoretical analysis and generalization of data of special scientific and methodical literature were used in the work, monitoring of information resources of the Internet was carried out. It is established that the current problems that need to be addressed are the lack of a system of centralized training of instructors in physical training and sports, imperfection of the system of implementation of scientific developments in the field of physical culture and sports in practical service and combat activities and failure to take into account the initial level of training of cadets.

Results and discussion. The analysis of experience of armies of the leading countries of the world shows that one of characteristic aspects in the organization of preparation of experts in physical training and sports is a combination in performance of tasks of physical training and mass sports. As part of the centralized training of personnel, the practice of using simulation centers and the Joint Conflict and Tactical Simulation software is widespread at the training courses for personnel of brigade headquarters (battalions). Promising areas for improving the professional training of instructors of physical training and sports are the use of distance, simulated learning, interactive, situational, game and project methods.

Conclusion. Education of physical training and sports instructors requires a comprehensive approach and is carried out by a rational combination of basic types of training. It is established that the components of professional training of instructors of physical training and sports in military institutions are communicative, methodical, organizational-managerial and leadership competencies. The key issues of professional competence of instructors of physical training and sports are organizational and managerial skills. Organizational and managerial competence involves the formation of information-analytical, organizational, control and diagnostic skills. Important functions of heads of departments, instructors of physical training and sports are planning, definition of the purposes, coordination and the logical organization of professional activity of subordinates.

Keywords: methodical preparation, communicative, organizational, managerial competences, instructors of physical training and sports, military.

ORCID and contributionship:

Vadym L. Shvets: 0000-0003-0083-7495^{A,B,C,D}

Iuliia O. Pavlova: 0000-0002-8111-4469^{A,E,F}

Ivanna R. Bodnar: 0000-0002-7083-6271^{A,C,E}

A – Work concept and design, B – Data collection and analysis,
C – Responsibility for statistical analysis, D – Writing the article,
E – Critical review, F – Final approval of the article

CORRESPONDING AUTHOR

Vadym L. Shvets

Lviv State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky,
Department of Theory and Methods of Physical Culture
11, Kosciuszko St., Lviv 79007, Ukraine
tel: +380966434683, e-mail: vadimshvets0021@gmail.com

The authors of this study confirm that the research and publication of the results were not associated with any conflicts regarding commercial or financial relations, relations with organizations and/or individuals who may have been related to the study, and interrelations of coauthors of the article.

Received: 24.03.2021 р.

Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування